ఆదివారం కథ

లేడీస్ సీట్

-విష్ణుప్రియ

"లేడీస్ సీట్ కొట్లాట ఈసారి సీత, లలితల మధ్య తెలుసా" అన్నాడు నాగభూషణం శేఖర్‌తో.

"అదేంటి ఈసారి ఛాన్స్ లలితదే కదా! మరి సీత గొడవేంటి" అన్నాడు శేఖర్.

"ఈ ఆర్నెల్లూ ఒళ్లు కదలకుండా సాగింది కదా, ఆ సీటు వదులుకోడానికి సిద్ధంగా లేదంట. ఇంకో ఆర్నెల్లు కూడా ఆ సీటు తనకే కావాలని పేచీ పెడుతోందంట. అయినా జీతా లేమో మనతో సమానంగా తీసుకుంటారు పైసా తక్కువ లేకుండా. కానీ పని మాత్రం తక్కువుండే సీట్లు కావాలంటారు ఈ మహిళామణులంతా. పైగా మాట్లాడితే సెలవు. అంత కష్టం లేకుండా సాగాలనుకుంటే ఇంట్లో కూచుని హాయిగా వంట చేసుకుని పిల్లల్ని కనొచ్చుగా. వీళ్లకెందుకండీ వుద్యోగాలు? అసలు ఆడవాళ్ళు వుద్యోగాలు చెయ్యడం మొదలెట్టాకే దేశంలో అనెంప్లాయిమెంట్ ప్రాబ్లెమ్ పెరిగిపోయింది" అని వుపన్యాసధోరణిలో మాట్లాడాడు నాగభూషణం.

వీళ్ల సంభాషణ వింటుంటే నా ఒళ్లు రగిలిపోయింది. ఈ మగాళ్లకెప్పుడూ ఆడవాళ్లని ఆడిపోసుకోవడమే పని. అయినా అసలు ఈ ఆడవాళ్ళకు కూడా బుద్ధి లేదు. మగవాళ్లతో సమానంగానే కదా పరీక్షరాసి వుద్యోగాలు తెచ్చుకున్నారు. మరి సమానంగా పనిచేయలేరా? రాయితీలెందుకూ? ఏ సీట్లో పని తక్కువుంటే ఆ సీటు కోసం ఎగబడతారు. పైగా బ్యాంకుకు తరచు ఆలస్యంగా రావడం. ఆఫీసరు ఏమన్నా అంటే కళ్లనీళ్ళు పెట్టుకోవడం. ముక్కు చీదుకోవడం. పని తక్కువ సీట్లకోసం ఆఫీసర్లని బతిమలాడుకోవడం, వాళ్లతో మంచిగా వుండడం. ఎందుకింత ఖర్మ? ఏం మగవాళ్ళతో సమానంగా పనిచేయలేమా? అసలు లేడీస్ సీట్ పద్ధతి మొదలైనప్పటి నుంచి మా బ్యాంకులో మగవాళ్లకి మరీ లోకువైపోయాం. పనికి సంబంధించిన సంభాషణ వస్తే మమ్మల్ని తక్కువచేసి మాట్లాడుతున్నారు. లేడీస్ సీట్ ఛాన్స్ వచ్చినపుడు సీత కళ్ళలో ఆనందం చూడాలి. రవి ఆ రోజు సీతతో ఏమన్నాడంటే:

"మీకేం లెండి మేడమ్. ఇంక ఆర్నెల్లు దిగుల్లేదు. టెన్షన్ లేని సీటు. ఇట్లాంటి అవకాశం మాకు రమ్మన్నా రాదు కదా! మీరు అలసిపోతారని సుకుమారులని సగాడికి మస్కాకొట్టి మరీ మీ కోసం సేవింగ్స్ బ్యాంక్ సీటుని రిజర్వ్ చేసుకున్నారు. ఇంక మా మగవాళ్లు అందులో పనిచేయకుండా లేడీస్ సీటు అని పేరు పెట్టేశారు" అని వ్యంగంగా అన్నాడు.

ఈ మాటకు నాకు వళ్ళు మండిపోయింది. కానీ సీత ఏమన్నదంటే

"మాదేముంది సార్. మీరంతా దయతో అర్థం చేసుకున్నారు కాబట్టే ఆ సీటు మాకు దక్కింది. మీరు కాదు అని ఖచ్చితంగా అనుంటే అది మాకు అలాట్ అయ్యేది కాదుగా" వినయపు పలుకులు పలికింది.

ఈ ప్రాధేయపడడాలు, ఈ వినయాలు అంటే అసహ్యం. మొదట్నుంచీ నేను లేడీస్ సీట్‌కి వ్యతిరేకిని. మా బ్యాంకులో 25 మంది ఉద్యోగులుంటే అందులో ఆరుగురు ఆడవాళ్ళు. ఈ పని తక్కువ ఎస్. బి. సీటు ఆర్నెల్లకొకర్ని వరిస్తుంది. అంటే మూడేళ్లకోమారు ఆర్నెల్లపాటు కొంచెం తక్కువ పనుండే సీటు లభిస్తుంది. ఆ మాత్రానికే బ్యాంకు భారమంతా తామే మోస్తున్నట్టు మగవాళ్ళ ఫోజు. మా బ్రాంచ్ బిజినెస్ ఏరియాలో వుండడంవలన ఎస్.బి. సీటులో పని తక్కువ. ఈ చిన్న సౌకర్యం కోసం వెంపర్లాడడం నాకు చిరాకు. మా అమ్మాయిలు మాత్రం దానికోసం ఎగబడుతుంటారు. ఆరునెలల కిందట నాకు లేడీస్ సీట్ ఛాన్స్ వచ్చినపుడు నేను తిరస్కరించాను. మగవాళ్ళు ఆశ్చర్యపోవడం కాదుగానీ మా అమ్మాయిలు చెవులు కొరుక్కోవడం, నవ్వుకోవడం నన్ను బాధపెట్టింది. ఆరోజు నాగభూషణం అన్న మాటలు నాకు ఇప్పటికీ గుర్తే.

"ఏం మేడమ్ మీరు లేడీస్ సీట్ ఛాన్స్ కొట్టేశారంటనే. ఇంక లేట్ డ్యూటీ లేజీ వర్క్ అన్నమాట" అన్నాడు.

నాకు చాలా కోపం వచ్చింది.

"మీరంత ఎగతాళిగా ఏమీ మాట్లాడనక్కర్లేదు. మేము పనిచేతగానివాళ్లమేం కాదు. మీతో సమానంగానే పనిచేసి జీతాలు తీసుకుంటున్నాము. మీరనుకున్నట్టుగా నేను ఆ సీట్లో పనిచేయదల్చుకోలేదులెండి" అని చెప్పాను.

"అదేంటి కొంపదీసి ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ సీటు చేస్తారా ఏంటి?" అని నాగభూషణం సవాలు చేస్తున్నట్టుగా అన్నాడు.

"ఏం అదంత గొప్పసీటా, మావల్ల కాదను కుంటున్నారా? చూడండి నేనా సీటే వేయించుకుంటాను. మీకంటే బాగా చేయగలనని నిరూపిస్తాను. మీలాంటి వాళ్ల నోటికి తాళం వేస్తాను" అని విసురుగా వెళ్లిపోయాను.

ఆ సాయంత్రం మా అకౌంటెంటు దగ్గరకెళ్లి "నాకు ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ సీటు వేయమని" అడిగాను. ఆయన నన్ను విచిత్ర జీవిని చూసినట్టు చూశాడు.

"నా సర్వీసులో ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు సీటు వేయమని అడిగిన మొదటి వ్యక్తివి నువ్వు. అందులోనూ అమ్మాయివయుండి ఆ సీటు అడగడం. అది లేడీస్ చేయగలిగే సీటు కాదమ్మా. మన బ్రాంచ్ పెట్టి ఇరవై ఏళ్లయింది. ఇంతదాకా ఆ సీట్లో లేడీస్ ఎవరూ చేయలేదు. అది చిన్నా చితకా పనికాదు. అక్కడ కొండంత పని. చురుగ్గా స్పీడుగా పనిచేయాలి. చిన్న బ్రాంచిల్లో అయితే ఏదో జీతాల వరకే వుంటుంది. ఇక్కడ బ్రాంచి మేనేజరు వర్క్ కూడా ఈ సీటు మీదే పడుతుంది. ఆయనతో నేరుగా సంబంధం వుండే సీటు. కరెక్ట్ టైముకు రావాలి. డ్యూటీ టైము అయిపోయినా పనిచేయాలి" అని నన్ను కొంచెం భయపెడుతున్నట్టుగా అన్నాడు. అయినా నా ముఖంలో ఎటువంటి మార్పు లేకపోవడంతో నచ్చచెప్పే ధోరణిలో మొదలుపెట్టాడు.

"చూడమ్మా! పెద్దవాణ్ణి నా మాట విను. నీ గురించి నాకు తెలుసు. కొంచెం ఆవేశమెక్కువ. ఎవరితోనో కొట్లాడి వచ్చుంటావు. లేడీస్ సీట్ ఛాన్సు వదులుకుని మరీ ఈ భారం నెత్తినేసుకుంటానంటున్నావు. పనిలో చిన్న తేడా వచ్చినా హెడ్డాఫీసు నుంచి బి.ఎం.కు షంటింగ్స్ తప్పవు. ఆయన సరే చండశాసనుడు. ఆడపిల్లని కూడా చూడకుండా విరుచుకుపడతాడు. ఆ తర్వాత ఏడ్చి యాగీ చేసినా ఫలితం లేదు. అంతగా కావాలంటే ఈసారికి క్యాష్‌లో కూర్చో. ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ సీటు మాత్రం అడక్కు తల్లీ!" అని చెప్పాడు.

నేను మాత్రం పట్టు వదల్లేదు "అంతగా నేను చేయలేకపోతే అపుడు సీటు మార్చండి సార్" అని అడిగి మరీ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్‌లో కూర్చున్నాను. ఈ ఆరునెల్లుగా చిన్న తేడా లేకుండా చేసుకొస్తున్నాను. అయినా మా అమ్మాయిలకు మాత్రం బుద్ధి రాలేదు. ఇప్పటికీ లేడీస్ సీట్ కోసం ఎగబడుతూనే వున్నారు. కష్టమైన పనులు చేయలేమేమో అనే అనుమానం వాళ్లల్లో పోలేదు. మగవాళ్లు మాత్రమే చేయగలరని ఫోజుగొట్టే ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ సీటును నేను సమర్థవంతంగా చేస్తున్నా మా అమ్మాయిల్లో ఆత్మవిశ్వాసం పెరగకపోవడం నాకు ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఆ మాట సీతతో అంటే,

నావల్ల కాదు మేడమ్. మీరంటే తెలివైనవాళ్ళు. సంతానికి పోయి చేశారు కానీ. పిచ్చిను ఖాన్ని నేనేం చేయగలను అలాంటి సీట్లో. మా ఆయన కూడా అదే అంటారు. 'మువ్వొట్టి మొద్దువి, నీవల్ల ఏమౌతుందిలే' అని. 'ఆ తర్వాత ఏదైనా మిస్టేక్ జరిగితే వచ్చేనాటిని ఎదుర్కోవడం మనవల్ల అవుతుందా' అంటారు. 'పేరు మంచిదైతే వూరు మంచిదవుతుంది. ఆఫీసర్లతో గొడవల్లేకుండా వుంటే తేలికపాటి సీట్లు నేయకపోతారా" అని ఆయన అంటారు.

ఛీ! ఛీ!! ఎంత వెన్నెముక లేని మాటలు. నాళ్ళాయనతో సమానంగా సంపాదించే సీత ఈ మాటలు అంటోంది. సీత మొదట్నుంచీ ఇంతే. ఆఫీసుకు తరచు లేటుగా వస్తుంది. ఆఫీసర్లు నోటికి ఎంతొస్తే అంత అన్నా కోపం తెచ్చుకోదు. పైగా వాళ్ళతో వినయంగా వుంటుంది. ఆఫీసర్ల చీవాట్లు మరీ ఎక్కువైతే భోరుమ ఏడ్చేస్తుంది. అంతేగాని మరుసటి రోజు కరెక్ట్ టైమ్‌కి మాత్రం రాదు.

ఒకరోజు సీత బ్యాంకుకు వచ్చేసరికి పదకొండు గంటలయింది. ఆ సమయానికి బి.ఎం. గుమ్మంలోనే వున్నాడు. కస్టమర్లందరి ఎదురుగానే సీత మీద కోప్పడ్డాడు. 'లీవ్ లెటరిచ్చి వెళ్ళండి' అని అరిచాడు. సీత లీవ్ లెటర్ రాసి అక్కడ పడేసి వెళ్ళిపోయుండచ్చు కదా! గుడ్ల నీరు కుక్కుకుని కాబిన్‌లోకి వెళ్ళొచ్చి సీట్లో కూచుంది. ఎంత రోషం లేని బతుకు అనిపించింది. అయినా అసలు లేటుగా ఎందుకు రావాలి? ఈమాటే సీతతో అంటే

"ఏం చేయను? వంట పూర్తయి రెండు క్యారియర్‌లలో సర్దేసరికి బ్యాంకు టైమైంది. ఆఫీసుకు లేటవుతుందని నన్ను రిక్షాలో వెళ్లమని మా ఆయన స్కూటర్‌మీద వెళ్ళిపోయారు. నేను స్నానం చేసి సెంటరుకొచ్చి రిక్షా మీద వచ్చేటప్పటికి ఈ టైమైంది" అని దీనంగా చెప్పింది.

పోనీ లీవు పడేసి వెళ్ళిండచ్చుగా అంటే, "ఇట్లా ఎన్ని లీవులని పెట్టను మేడమ్? ఇంట్లో మా మామగారు మొదలు, మా చంటాడి వరకు ఎవరికి బాగాలేకపోయినా సెలవు పెట్టవలసి వస్తుంది. ఇక బంధువులిండ్లలో పెళ్ళిళ్ళు, పేరంటాలకు సరేసరి. మరి ఇంక లీవులెక్కడ సరిపోతాయి. లాస్ ఆఫ్ పే అంటే మా ఆయన కోప్పడతారు" అని తన కష్టాన్ని చెప్పుకుంది.

లంచ్ రూమ్‌లో మా అమ్మాయిలు భోజనాలు మొదలుపెట్టారు. నేను క్యాంటీన్‌లో మీల్స్ ప్లేటు తీసుకుని వాళ్లదగ్గరకెళ్లి కూర్చున్నాను. సీత, లలిత మధ్య అప్పటికే సంభాషణ సాగుతోంది. నేను కూర్చోగానే సీత నావేపు తిరిగి.

"లలితగారికి మీరైనా చెప్పండి మేడమ్. ఈ ఒక్కసారికి లేడీస్ సీట్ ఛాన్స్ నాకివ్వమని" అని అభ్యర్థనాపూర్వకంగా చెప్పింది. లలిత చిరాగ్గా సీతకేసి చూసి తల తిప్పుకుంది. సీత తన ప్రయత్నం ఆపలేదు.

"నిజానికి ఈ ఛాన్స్ రొటేషన్ ప్రకారం నాకు రావల్సిందే కదా. లాస్ట్ టైమ్ మీరు వద్దనుకుంటేనే కదా ఆ అవకాశం నాకొచ్చింది. అంటే మీ బదులు ఈ సీట్ నేను చేశానన్నమాట. న్యాయంగా నాకు రొటేషన్ ప్రకారం అసలు ఛాన్స్ ఇవ్వడొచ్చినట్లే కదా" అని తన వాదన నాకు విన్పించింది.

ఈ మాటతో సెరుగన్నం స్పూనుతో కలియబెడుతున్న లలిత విసుగ్గా "ఈ గోలంతా ఎందుకు సీతా! యూనియనూ, బి.ఎం. ఒక పద్ధతి పెట్టారు. ఆ ప్రకారం ఈ ఆర్నెల్లూ ఆ సీటు నేను చెయ్యాలి. నీకు ఏదైనా అభ్యంతరం వుంటే వెళ్లి యూనియన్‌కు, బి.ఎం.కు చెప్పుకో" అనింది.

"అది కూడా అయింది. వాళ్లు మనల్నే తేల్చుకోమన్నారు. నాకు ఇంట్లో కొంచెం ఇబ్బందులున్నాయి. ఈ ఒక్క ఆర్నెల్లూ ఓపికపడితే తరువాత ఛాన్స్ మీరే చేద్దురుగానీ. అంతగా అయితే అన్నయ్యగారితో మా ఆయన చెబుతారు" అని సీత ఇంకేదో చెప్పబోతుండగా, లలిత విసురుగా క్యారియర్ గిన్నెలు హాట్‌ప్యాక్‌లో సర్దుకుని లేచి వెళ్లిపోయింది.

సీత ముఖం చిన్నబోయింది. అయినా నాకు సీతపట్ల ఎటువంటి సానుభూతీ కలగలేదు. "సీతా! నీ ప్రవర్తన నాకేమీ నచ్చలేదు. ఎందుకంతగా కాళ్లావేళ్లా పడతావు? పని తప్పించుకోవడానికి ఎందుకంత ఎగబడతావు? ఆ సీటు కాకపోతే ఇంకో సీటు. మహాఅయితే ఇంకో గంట అదనంగా చేయాలి. అదైనా బ్యాంకు టైములోనే కదా! కాకపోతే కొంచెం జాగ్రత్తగా వుండాలి. ఆ మాత్రం శ్రద్ధ పెట్టలేవా? ఆఫీసర్ల వెంట, లలిత వెంట పడి ప్రాధేయపడడం ఎందుకూ. జీతం తీసుకుంటున్నావు కదా! ఆ మాత్రం బాధ్యతగా పనిచేయలేవా? నువ్వెంత వ్యక్తిత్వం లేకుండా ప్రవర్తిస్తున్నావో తెలుసా? నువ్వంటే నాకు అసహ్యం వేస్తోంది" అని లేచాను.

సీత కన్నీళ్లతో అక్కణ్నుంచీ వెళ్లిపోయింది.

పని వత్తిడి, లేడీస్ సీట్ కోసం సీత తాపత్రయం నన్ను చిరాకుపెట్టాయి. పైగా ఆ రోజు నా సీట్లో పని ఎంతకీ తెమల్లేదు. ఆలస్యంగా ఇంటికి వెళ్లాను. శ్రీను అప్పటికే ఆఫీసు నుంచి వచ్చేసినట్లున్నాడు. ఇల్లు శుభ్రంగా సర్దివుంది. ఫ్యాను కిందకు కుర్చీ లాక్కుని కూర్చున్నా.

"ఏరా! బాగా అలిసిపోయినట్లున్నావే. బ్యాంకులో పనెక్కువయిందా" అంటూ శ్రీను కాఫీ కప్పు నా చేతికిచ్చి నుదుటిమీద తన చేతి నుంచాడు. నే నాచేతినలాగే పట్టుకుని కళ్లు మూసుకున్నాను.

వేడి కాఫీ నాకెంతో హాయినిచ్చింది. ఇంతలో 'అమ్మా' అంటూ మా పాప వచ్చి ఒళ్లో వాలింది. వీధిలో బాగా ఆటలాడిందేమో దాని ఒళ్లంతా మురిగ్గా వుంది. నేను దాన్నలా హత్తుకుని ముద్దు పెట్టుకున్నా. పాప తన క్లాసు కబుర్లు మొదలెట్టబోతుండగా శ్రీను వారించాడు. "అమ్మకి తలనొప్పిగా వుందిరా స్నానం చేద్దువుగానీ రా" అని తీసుకెళ్లాడు.

పాప స్నానమయ్యాక నేను బాత్‌రూములోకి వెళ్లబోతూ టవల్ కోసం పెరట్లోకెళ్లాను. ఉదయం నానబెట్టిన బట్టలన్నీ దండెంమీద ఆరేసి వున్నాయి. నాకు పెద్ద భారం దిగిపోయినట్లనిపించింది. స్నానం పూర్తి చేసుకుని వచ్చేసరికి శ్రీను, పాప కలిసి పెరట్లో కుర్చీలు వేశారు. నేను కూర్చోగానే 'పాటలు పెట్టనా!' అని అడిగాడు శ్రీను. 'వద్దులే' కూర్చో! అని వారించాను.

"ఆడవాళ్లెపుడు మారుతారో అర్థమే కాదు శ్రీనూ! ఆర్థిక స్వేచ్ఛ వస్తే స్త్రీలు పురుషులతో సమానంగా వుంటారనుకుంటాం కానీ దానిని సద్వినియోగం చేసుకోవటం స్త్రీలకే తెలీదేమో అనిపిస్తుంది. భర్తలు సంపాయించి తెస్తుంటే వంటిళ్లకే పరిమితమయ్యే స్త్రీలకీ, వేలాది రూపాయిల జీతాలు పొందే ఆడవాళ్లకి ఏమీ తేడా లేదనిపిస్తోంది" అంటూ ఆఫీసులో ఆ రోజు జరిగిన సంఘటనలన్నీ వివరించాను.

అలా మాట్లాడుకుంటూ వుండగానే చీకటి పడింది.

"నువ్వు కాసేపు పడుకోరా! నేవెళ్లి చపాతీలు చేస్తాను" అంటూ లేచాడు శ్రీను.

"నేనిపుడు రిలాక్స్ అయిపోయాను శ్రీనూ! మధ్యాహ్నం కూడా పాపకి బ్రెడ్డూ, జామ్ పంపాము కదా! ఈ పూట అన్నం, కూర చేసుకుందాం. నువ్వు కొంచెం వుల్లిపాయలు తరిగిపెట్టు" అని పనిలోకి దిగాను.

xx xx xx

నేను స్నానం పూర్తిచేసుకుని వచ్చేసరికి శ్రీను బాక్స్‌లలో అన్నం సర్దేశాడు. స్కూటర్‌లు రెండూ తుడిచి బయటపెట్టాడు. పాప తన బాక్స్ బ్యాగులో సర్దుకుంటూ 'నాన్నా! నేను రెడీ' అంది.

"నాక్కొంచెం బజార్లో పనుంది. అమ్మతో వెళ్లురా" అని శ్రీను వెళ్లిపోయాడు.

నేను పాపని స్కూల్లో వదిలాను. బ్యాంకుకు ఇంకా అరగంట టైముంది. సీత వాళ్లింటికి వెళ్లాలని అన్పించింది. నిన్న సీతతో మరీ అంత కోపంగా మాట్లాడి వుండాల్సింది కాదేమో. వెళ్లి పలకరించి సీతను కూడా నాతో తీసుకెళ్లొచ్చుగా అని బయల్దేరాను.

వరండాలో సీత వాళ్లాయన పేపరు చదువుతూ స్పూనుతో వుప్మా తింటున్నాడు.

'సీత వుందాండీ' అంటూ లోపలికి వెళ్లాను. వంటగదిలో సీతకు పది చేతులున్నట్లుగా అన్పించింది. బుజ్జిగాణ్ణి ఒక చేత్తో బుజ్జగిస్తూనే మరో చేత్తో పప్పు మెదుపుతోంది. గ్యాస్ స్టౌలో పొయ్యి మీద సాంబారు మాడుతోంది. మరో పొయ్యి మీద పాలు మరుగుతున్నాయి. బయట నుంచి 'సీతా! కాఫీ' అని కేక వినవడింది. 'ఇదుగో! వస్తున్నా' అంటూ కాఫీపొడి కోసం అల్మారా నేపు తిరుగుతూ నన్ను చూసింది. నేను పలకరింపుగా నవ్వి కాఫీపొడి సీసా తన చేతికందించాను. సీత

(మిగతా 12 వ పేజీలో)